

HOGESCHOOL UTRECHT

**Beschrijving leertraject Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB),
inclusief de Basis Kwalificatie Examinering (BKE)**

Klik op een van onderstaande linken om direct naar het betreffende onderdeel te gaan:

- [aansluiting BDB \(inclusief BKE\) op onderwijs- en personeelsbeleid](#)
- [opzet HU-professionalisering BDB \(inclusief BKE\)](#)
- [toetsing en beoordeling BDB \(inclusief BKE\)](#)

AANSLUITING BDB (INCLUSIEF BKE) OP ONDERWIJS- EN PERSONEELSBELEID

DOELGROEP / TOELATINGSEISEN

Beleid ten aanzien van nieuwe docenten

Iedere nieuwe docent wordt bij indiensttreding aangemeld voor een introductie op de HU-professionalisering BDB. Dit is ingebed in het introductieprogramma voor nieuwe medewerkers bij HU (<https://husite.nl/nieuwemedewerker>).

Om voor een vaste aanstelling in aanmerking te komen moet een docent ten minste één van drie onderdelen van de BDB succesvol hebben afgerond. De HU-professionalisering BDB betreft drie onderdelen: Onderwijs Uitvoeren, Onderwijs Ontwerpen en Onderwijs Beoordelen/BKE. De optimale start voor nieuwe hbo-docenten bij HU is deelname aan Onderwijs Uitvoeren (alhoewel veel opleidingen ook aansturen op direct deelnemen aan het onderdeel Beoordelen (BKE).

Beleid ten aanzien van zittende docenten

Docenten geboren voor 1 oktober 1954 zijn niet verplicht om hun didactische bekwaamheid aan te tonen. Docenten met een aanstelling < 0,2 fte zijn niet verplicht hun didactische bekwaamheid aan te tonen voor de BDB-onderdelen Onderwijs Ontwerpen en Onderwijs Uitvoeren. Certificering van het BDB-onderdeel Onderwijs Beoordelen (BKE) is verplicht voor alle docenten van de hogeschool (geboren na 1 oktober 1954).

Leerwegen en assessments

De hogeschool maakt in het BDB-traject onderscheid tussen leerwegen van deelnemende docenten en (afronde, certificerende) assessments. Een deelnemende docent kan kiezen uit verschillende leerwegen, zoals:

- een voorgestructureerde, geprogrammeerde leerweg: leren met begeleiding van een EdH¹-docentopleider in een blended leeromgeving (combinatie van face-to-face, online leeromgeving en werkplekieren)
- een praktijkleerweg: leren samen met een opleidingsteam op de werkplek met begeleiding van een EdH-docentopleider (werkplekieren)
- een community-leerweg: leren in een community rond een bepaald onderwerp (bv. Honours onderwijs) met begeleiding van een EdH-docentopleider
- een zelfstandige leerweg: leren zonder begeleiding van EdH-docentopleiders. Docenten krijgen hierbij wel toegang tot de online leeromgeving.

Een docent stemt in overleg met een leidinggevende af dat ofwel door middel van de HU-professionalisering BDB of anderszins de didactische basisbekwaamheid wordt aangetoond. In het HU-HRM-beleid is vastgelegd dat alle docenten hun didactische basisbekwaamheid dienen aan te tonen vóór 1 januari 2021. Dit kan ofwel via een certificerend assessment of door middel van het verkrijgen van een vrijstelling op

---

¹ EdH is het opleidingscentrum voor HU-docenten: het HU-Expertisecentrum docent HBO

basis van een eerder bepaald diploma of certificaat.

Didactische opleidingen/cursussen die eerder succesvol met een diploma/certificaat zijn afgerond door een HU-docent, kunnen leiden tot een vrijstelling (via de Certificeringscommissie).

DOEL HU-PROFESSIONALISERING BDB: DIDACTISCHE BASISBEKWAAMHEID & CERTIFICERING

De hogeschool hanteert criteria om de didactische basisbekwaamheid van nieuwe en zittende docenten vast te stellen. De Certificeringscommissie van het EdH onderhoudt een lijst van diploma's/certificaten van (didactische) opleidingen/trainingen, op basis waarvan een vrijstelling kan worden aangevraagd. Deze lijst wordt regelmatig bijgesteld. Bij de beslissing om een vrijstelling te verlenen worden de inhoud, de context van het hoger beroepsonderwijs en de actualiteitswaarde van de betreffende opleiding/training meegewogen.

Tussen de hogescholen is afgesproken elkaars BDB-certificaten te erkennen. Intussen heeft deze erkenning een aantal keren plaatsgevonden.

Voor de professionalisering BDB (en SDB) is HU verbonden aan de landelijke Community of Practice BDB/SDB. Hiernaast is HU verbonden voor het BDB-onderdeel Onderwijs Beoordelen (BKE) aan een netwerk BKE/SKE van samenwerkende hogescholen. In alle HU-docentfunctieomschrijvingen is didactische bekwaamheid expliciet in resultaatgebieden benoemd. Op grond van het HU – HRM-beleid dienen ook onderzoekers voor 1 januari 2021 hun didactische basisbekwaamheid aan te tonen.

INTAKE

Nadat een docent zich heeft aangemeld voor de HU-professionalisering BDB volgt een intake waarin met die docent wordt besproken met welke professionaliseringsactiviteiten het beste kan worden gestart en vervolgens welke leerweg het beste past.

Docenten die de zelfstandige leerweg kiezen, ontvangen instructie over de assessmentprocedure, krijgen toegang tot de online leeromgeving en kunnen zich inschrijven voor feedbacksessies. Een intake voor een assessment betreft een toelichting en de gelegenheid tot het stellen van vragen.

Alle docenten, die zich hebben aangemeld voor de HU-professionalisering BDB krijgen ongeacht het type leerweg toegang tot de online leeromgeving.

Bij een intake kan een docent op grond van didactische ervaring in het hoger beroepsonderwijs een ontwikkelingsgericht advies krijgen om zich (verder) te bekwamen op senior-niveau. De HU-professionalisering SDB (Seniorkwalificatie Didactische Bekwaamheid) betreft dezelfde drie onderdelen: 1. Onderwijs Ontwerpen, 2. Onderwijs Uitvoeren en 3. Onderwijs Beoordelen (SKE).

Docenten kunnen zich vervolgens ook bekwamen op expert-niveau (equivalent aan het hbo-Master-niveau). De HU-professionalisering EDB (Expertkwalificatie Didactische

Bekwaamheid) betreft eveneens drie onderdelen: 1. Onderwijs Ontwerpen, 2. Onderwijs Uitvoeren en 3. Onderwijs Beoordelen

MAATWERK

De HU-professionalisering BDB betreft didactische vraagstukken in de eigen HU-onderwijspraktijk van een hbo-docent. Deze vraagstukken staan centraal in het programma: werkpleklers speelt hierbij een belangrijke rol. Het programma kan op maat worden gemaakt voor en door deelnemende docenten(teams) (zie ook '[een praktijkleerweg](#)').

Een (afroendend) assessment is voor alle docenten identiek, ongeacht de gekozen leerweg (Leerweg Onafhankelijke Toetsing, LOT). Uiteindelijk dienen alle docenten in HU aan dezelfde eisen voor de didactische basisbekwaamheid te voldoen.

ANDERSTALIGHEID

Vanaf het studiejaar 2015-2016 wordt de HU-professionalisering BDB, inclusief de introductie BDB, ook in het Engels aangeboden.

OPZET HU-PROFESSIONALISERING BDB (INCLUSIEF BKE)

ORGANISATIE

- De HU-professionalisering BDB wordt ontwikkeld, uitgevoerd en geëvalueerd door een interne partij, een opleidingscentrum voor HU-docenten: het HU-Expertisecentrum docent HBO (EdH).
- Eén van de instituutsdirecteuren van HU heeft het Expertisecentrum docent HBO in portefeuille en is eindverantwoordelijk voor de gehele professionalisering BDB.
- De manager van het Expertisecentrum docent HBO is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken van het EdH, inclusief de organisatie van de HU-professionalisering BDB-t
- Aan het EdH zijn docent-opleiders verbonden, werkzaam bij Instituten en/of Kenniscentra van HU. Enkele docent-opleiders hebben naast HU een andere werkgever.
- Voor het borgen van de inhoudelijke kwaliteit van de HU-professionalisering BDB werkt het EdH met een 'dragend lector' vanuit het Kenniscentrum Leren en Innoveren.

LEERDOELEN / BEKWAAMHEID

De HU-professionalisering BDB is afgestemd op de landelijke afspraken met betrekking tot de Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB), zoals vastgelegd in het Protocol inzake wederzijdse erkenning Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid van de Vereniging Hogescholen. Het protocol heeft als uitgangspunt gediend voor een kader, op basis waarvan de HU professionalisering BDB is ontworpen. Daarnaast is ook het geaccrediteerde beroeps- en opleidingsprofiel van de geaccrediteerde Masteropleiding Expertdocent Beroepsonderwijs van HU i.s.m. Windesheim gebruikt om een doorlopende professionele ontwikkelingslijn van basis- naar senior- en expert-bekwaamheid te ontwerpen.

PROGRAMMA

- Het programma betreft de volgende onderdelen: Onderwijs Ontwerpen, Onderwijs Uitvoeren en Onderwijs Beoordelen (BKE)
- De professionaliseringsactiviteiten zijn niet volgtijdelijk geprogrammeerd. Docenten die nieuw zijn in HU wordt geadviseerd om na de introductie HBO-docent, met professionaliseringsactiviteiten Onderwijs Uitvoeren te beginnen
- Het programma is per BDB-onderdeel 'blended' ingericht en betreft een combinatie van face-to-face interactie, werkplekleren, zelfstandig leren en online begeleiding (zie ook '[leerwegen](#)')
- Het programma sluit aan bij de onderwijsvisie van HU ('Onze Wereld van Morgen'), het recente Ambitieplan HU2026 het door het EdH ontwikkelde beroepsprofiel HBO-docent
- De begeleiding in het programma wordt verzorgd door docent-opleiders in face-to-face bijeenkomsten, in een digitale leer-werkomgeving en op de werkplek

DUUR EN OMVANG

De professionalisering van elk BDB-onderdeel heeft een gemiddelde doorlooptijd van circa 10 - 12 weken (ongeveer 1 periode). De doorlooptijd wordt in overleg met de deelnemende docent(en)(team) bepaald. Doorgaans worden de professionaliseringsactiviteiten ook in co-creatie met het betreffende docenten(team) vormgegeven.

De HU-professionalisering BDB heeft een (gemiddelde) studiebelasting van circa 300 uren.

CURSUSMATERIAAL

De inhoud en het materiaal van de HU-professionalisering BDB is ontwikkeld in overleg met het lectoraat Beroepsonderwijs en de andere relevante lectoraten van het Kenniscentrum Leren en Innoveren (waaronder ook het Lectoraat Methodologie van Praktijkgericht Onderzoek). Ook is het werkveld (hbo-opleidingen en professionals uit de hbo-sector) actief betrokken. De lector Leeromgevingen in het Beroepsonderwijs is dragend lector van het Expertisecentrum docent HBO en draagt zorg voor de kwaliteit van de inhoud.

TOETSING EN BEOORDELING BDB (INCLUSIEF BKE)

TOETSING EN BEOORDELING DIDACTISCHE BASISBEKWAAMHEID

De didactische basisbekwaamheid van een docent is mogelijk in drie afzonderlijke assessments (elk BDB-onderdeel wordt afgesloten met een assessment). Vanaf 2018-2019 is ook een toetsing/beoordeling mogelijk van twee of drie BDB-onderdelen tegelijk in een integraal assessment.

De summatieve beoordeling vindt plaats op basis van een door de docent aangeleverd dossier bestaand uit relevante beroepsproducten en een Criterium Gericht Interview (CGI).

Aantonen van didactische basisbekwaamheid vindt plaats op basis van een door de docent aangeleverd dossier bestaand uit relevante beroepsproducten en een Criterium Gericht Interview (CGI). Docenten kunnen ervoor kiezen om samen een assessment te doen (bijvoorbeeld wanneer intensief is samengewerkt). Ook kunnen docenten ervoor kiezen om een mede-assessor naar eigen keuze mee te nemen.

De certificerende assessments worden uitgevoerd door docent-opleiders, die door de Certificeringscommissie tot examiner zijn benoemd. Docent-opleiders (examinatoren) dienen deel te nemen aan een assessorentraining om assessor te kunnen zijn/blijven.

CERTIFICERING

Bij succesvolle aangetoonde didactische basisbekwaamheid (in 1, 2 of 3 assessments) ontvangt de docent een BDB-certificaat voor dat onderdeel. Bij het verkrijgen van een vrijstelling wordt geen certificaat verstrekt. Het BDB-certificaat wordt afgegeven door de (voorzitter van de) Certificeringscommissie en de manager van het EdH.

KEURMERK

Het Expertisecentrum docent HBO is sinds januari 2018 in het bezit van het Hobéon Keurmerk voor Kwaliteit (HKK) met de volgende scope: 'Het Expertisecentrum docent HBO van Hogeschool Utrecht voorziet in deugdelijke leertrajecten voor en assessments van hogeschooldocenten op het gebied van didactische bekwaamheid, op basis van een doeltreffende kwaliteitszorg'. Hiervoor is een specifieke kwaliteitsstandaard ontwikkeld waarin de 'reguliere' kwaliteitsstandaard voor hbo-opleidingen is gecombineerd met een kwaliteitsstandaard voor assessmentcenters. Het HKK is door Hobéon ontwikkeld als een vorm van certificering voor organisaties die hun kwaliteit zichtbaar willen maken en zich verder willen ontwikkelen.